[2018] 12 ਐੱਸ.ਸੀ.ਆਰ. 169

ਲੋਕ ਪ੍ਰਹਾਰੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਸ. ਸ਼ੁਕਲਾ

ਬਨਾਮ

ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦਾ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ

(2016 ਦੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸਿਵਲ) ਨੰ. 330)

ਸਤੰਬਰ 26, 2018

[ਦੀਪਕ ਮਿਸ਼ਰਾ, ਸੀ.ਜੇ.ਆਈ., ਏ.ਐੱਮ. ਖਾਨਵਿਲਕਰ ਅਤੇ ਡਾ. ਡੀ.ਵਾਈ. ਚੰਦਰਚੂੜ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਲੋਕ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਐਕਟ, 1951-ਐੱਸ.8 ਕੁਝ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ 'ਤੇ ਅਯੋਗਤਾ ਅਧੀਨ ਅਯੋਗਤਾ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ: ਅਧੀਨ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ 'ਤੇ। ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ 389, ਅਧੀਨ ਅਯੋਗਤਾ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ - ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ, ਇੱਕ ਉਚਿਤ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ 389 ਅਧੀਨ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ। ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਇੱਕ ਅਪਵਾਦ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਇਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਉਸ ਨਤੀਜੇ ਬਾਰੇ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਨਿਕਲੇਗਾ ਜੇਕਰ ਸਜ਼ਾ 'ਤੇ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਲਗਾਈ ਗਈ ਸੀ, ਇੱਕ ਵਾਰ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ 'ਤੇ, ਉਪ-ਧਾਰਾ 1, 2 ਅਤੇ 3 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਯੋਗਤਾ ਐਕਟ 8 ਦੇ ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਅਯੋਗਤਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ। ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਜਾਂ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ - ਕੋਡ ਆਫ਼ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ, 1973 ਐੱਸ.389 ਪੀਨਲ ਕੋਡ, 1860 ਐੱਸ ਐੱਸ. 353, 504 ਅਤੇ 506 ਭਾਰਤੀ ਕਲਾਵਾਂ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ। 102(1)(ਈ) ਅਤੇ 191(1)(ਈ)।

ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਇੱਕ ਸਾਬਕਾ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਦੀ ਧਾਰਾ 353, 504 ਅਤੇ 506 ਤਹਿਤ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਜਨਹਿੱਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਇਹ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਕਿ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਸਟੇਅ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵਿਧਾਇਕ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੇ 8 ਤਹਿਤ ਅਯੋਗ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਈਕੋਰਟ ਨੇ ਜਨਹਿੱਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਮੌਜੂਦਾ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ.

ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਖਾਰਜ ਕਰਦਿਆਂ ਅਦਾਲਤ

ਹੋਲਡ: 1. ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੇ ਇੱਕ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ 'ਤੇ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 389 ਅਧੀਨ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ 'ਤੇ, ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਐਕਟ, 1951 ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਅਧੀਨ ਅਯੋਗਤਾ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ। ਰਵੀਕਾਂਤ ਪਾਟਿਲ ਅਤੇ ਲਿਲੀ ਥਾਮਸ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਰਾਮਾ ਨਾਰੰਗ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 389 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ

ਲਈ, ਇੱਕ ਢੁਕਵੇਂ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ। ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ। ਇੱਕ ਦ੍ਰਿੜਤਾ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਇੱਕ ਅਪਵਾਦ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਉਸ ਨਤੀਜੇ ਬਾਰੇ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਨਿਕਲੇਗਾ ਜੇਕਰ ਸਜ਼ਾ 'ਤੇ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਲਗਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ 'ਤੇ, ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਐਕਟ 1951 ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਦੀਆਂ ਉਪ ਧਾਰਾਵਾਂ 1, 2 ਅਤੇ 3 ਅਧੀਨ ਅਯੋਗਤਾ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 102(1)(ਈ) ਅਤੇ ਆਰਟੀਕਲ 191(1)(ਈ) ਦੇ ਤਹਿਤ, ਅਯੋਗਤਾ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਇਸਦੇ ਅਧੀਨ ਚਲਦੀ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 8 ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਧੀਨ ਅਯੋਗਤਾ ਸੂਚੀਬੱਧ ਅਪਰਾਧਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਅਪੀਲ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ 'ਤੇ, ਅਯੋਗਤਾ ਜੋ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਜਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਰਾਮਾ ਨਾਰੰਗ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਇਕਸਾਰ ਬਿਆਨ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿਚ, ਇਹ ਦਰਜ ਕਰਨ ਵਿਚ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 389 ਅਧੀਨ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸ਼ਕਤੀ ਵਿਚ, ਕਿਸੇ ਉਚਿਤ ਕੇਸ ਵਿਚ, ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਅਸਮਰੱਥ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਯੋਗਤਾ, ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਉਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕੰਮ ਕਰੇਗੀ। ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਨਿਯਤ ਅਥਾਰਟੀ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸਥਿਰ ਜਾਂ ਫਜ਼ੂਲ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਸਜ਼ਾ ਗੰਭੀਰ ਪੱਖਪਾਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਬਣਦੀ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਲਿਲੀ ਥਾਮਸ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ 'ਤੇ ਰੋਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ 1951 ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 8 ਦੀਆਂ ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ 1, 2 ਅਤੇ 3 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਅਯੋਗਤਾ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਭੁਗਤਣ ਤੋਂ ਰਾਹਤ ਦੇਵੇਗੀ। [ਪਰਾ 14] [181- ਡੀ-ਐੱਚ; 182-ਏ-ਬੀ]

ਲਿਲੀ ਥਾਮਸ v. ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ (2013) 7 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 653: [2013] 10 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 1130; ਰਾਮਾ ਨਾਰੰਗ ਵਿ. ਰਮੇਸ਼ ਨਾਰੰਗ (1995) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 513: [1995] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 456; ਰਵੀਕਾਂਤ ਐਸ ਪਾਟਿਲ ਬਨਾਮ. ਸਰਵਭੂਮਾ ਐਸ ਬਗਾਲੀ (2007) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 67: [2006] 8 ਸਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 1156 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ।

ਬੀ.ਆਰ.ਕਪੂਰ ਬਨਾਮ. ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਰਾਜ (2001) 7 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 231: [2001] 3 Suppl. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 191; ਪੀਵੀ ਨਰਸਿਮਹਾ ਰਾਓ ਵੀ. ਰਾਜ (ਸੀਬੀਆਈ/ਐਸਪੀ) ਈ (1998) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 626: [1998] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 870; ਨਵਜੋਤ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ ਬਨਾਮ. ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਏਆਈਆਰ 2007 ਐਸਸੀ 1003: [2007] 1 ਐਸਸੀਆਰ 1143; ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਰਾਜ ਵਿ. ਏ. ਜਗਨਾਥਨ (1996) 5 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 329: [1996] 3 Suppl. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 572; ਕੇ.ਸੀ. ਸਰੀਨਵ ਸੀਬੀਆਈ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ (2001) 6 ਐਸਸੀਸੀ 584; ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਵਿ. ਗਜਾਨਨ (2003) 12 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 432 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਲੋਕ ਪ੍ਰਹਾਰੀ, ਥ੍ਰੀ. ਇਟਸ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਐਸ.ਐਨ. ਸ਼ੁਕਲ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ

ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ:

[2001] 3 ਸਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 191	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ	4 ਲਈ
[2013] 10 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 1130	ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ	6 ਲਈ
[1998] 2 ਐਸਸੀਆਰ 870	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ	6 ਲਈ
[1995] 1 ਐਸਸੀਆਰ 456	'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ	10 ਲਈ
[2007] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 1143	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ	11 ਲਈ
[1996] 3 ਸਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 572	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ	12 ਲਈ
(2001) 6 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 584	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ	12 ਲਈ
(2003) 12 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 432	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ	12 ਲਈ
[2006] 8 ਸਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 1156	'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ	14 ਲਈ

ਸਿਵਲ ਮੂਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: 2016 ਦੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸਿਵਲ) ਨੰ. 330।

ਮਨਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਏ.ਐਸ.ਜੀ., ਆਰ. ਬਾਲਾਸੁਬਰਾਮਣੀਅਨ, ਨਲਿਨ ਕੋਹਲੀ, ਪ੍ਰਭਾਸ ਬਜਾਜ, ਸ੍ਰੀਮਤੀ. ਆਰਤੀ ਸ਼ਰਮਾ, ਅੰਕਿਤ ਰਾਏ, ਇੰਦਰਾ ਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਮੁਕੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਮਾਰੋਰੀਆ, ਮੋਹਿਤ ਡੀ.ਰਾਮ, ਕੁ. ਮੋਨੀਸ਼ਾ ਹਾਂਡਾ, ਐੱਸ ਐੱਸ ਸ਼ਮਸ਼ੇਰੀ, ਅਮਿਤ ਸ਼ਰਮਾ, ਅੰਕਿਤ ਰਾਜ, ਕੁ. ਇੰਦਰਾ ਭਾਕਰ, ਆਰ.ਸੀ. ਕੋਹਲੀ, ਨਿਸ਼ਾਂਤ ਰਮਾਕਾਂਤਰਾਓ ਕਟਨੇਸ਼ਵਰਕਰ, ਕੁ. ਦੀਪਾ ਐੱਮ. ਕੁਲਕਰਨੀ, ਕੁ. ਸੁਵਰਨਾ ਗਾਨੂ, ਐਡਵੋਕੇਟ. ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ।

ਪਟੀਸ਼ਨਰ-ਵਿਅਕਤੀਗਤ.

ਵੱਲੋਂ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ

ਡਾ. ਧਨੰਜੈ ਵਾਈ ਚੰਦਰਚੂਡ, ਜੇ. 1. ਪਟੀਸ਼ਨਰ, ਲੋਕ ਪ੍ਰਹਾਰੀ, ਸੋਸਾਇਟੀਜ਼ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ 1860 ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਨਤਕ ਸ਼ਾਸਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਸਤੂਆਂ ਨਾਲ ਰਜਿਸਟਰਡ ਇੱਕ ਸੋਸਾਇਟੀ ਹੈ। ਇਸ ਨੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 32 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਮੌਜੂਦਾ ਜਨਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਦੁਆਰਾ, ਜੋ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸਨ। ਹੋਰ ਰਾਹਤਾਂ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ:

1 " ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰੋ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਆਰਪੀ ਐਕਟ, 1951 ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਟੇਅ ਆਰਡਰ ਦਾ ਅਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਅਤੇ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਨੂੰ ਪਿਛਲਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾਲ ਮੁੜ ਸੁਰਜੀਤ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਸੀਟ ਦੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 101(3)(ਏ) ਅਤੇ 190(3)(ਏ) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੈ।

2 ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰੋ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ 1 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਮੈਂਬਰ ਜੋ ਅਨੁਛੇਦ 102(1)(ਈ) ਜਾਂ 190(1)(ਈ) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਅਯੋਗਤਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਧਾਰਾ 104/193 ਦੇ ਅਧੀਨ ਜੁਰਮਾਨੇ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੋਵੇਗਾ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਉਸਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ/ਅਪੀਲ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਆਦੇਸ਼/ਸਟੇਅ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ। ਆਰਪੀ ਐਕਟ, 1951 ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਵਿੱਚ ਅਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਅਪਰਾਧ...

3 ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਜਾਰੀ ਕਰੋ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰ. 1, ਲੋਕ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8(1)(2) ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 8(1)(2) ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਅਯੋਗ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਸਬੰਧਤ ਐਮਪੀ/ਐਮਐਲਏ/ਐਮਐਲਸੀ ਦੀ ਅਯੋਗਤਾ ਅਤੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਉਸਦੀ/ਉਸਦੀ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਅਯੋਗਤਾ ਅਤੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਸੀਟ ਦੀ ਖਾਲੀ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਾਪੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਦੇ 24 ਘੰਟਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ। 1951

4 ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਨੰ. 1 ਆਰਪੀ ਐਕਟ, 1951 ਦੀ ਧਾਰਾ 151 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੰਸਦ/ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਦੀ ਸੀਟ ਖਾਲੀ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ, RP ਐਕਟ, 1951 ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਅਪੀਲੀ/ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕਿਸੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਅਣਦੇਖੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ..."
2. ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਇੱਕ ਸਾਬਕਾ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਪੀਨਲ ਕੋਡ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 353, 504 ਅਤੇ 506 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ।

3. ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਲਖਨਊ ਬੈਂਚ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇੱਕ ਜਨਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸਟੇਅ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵਿਧਾਇਕ ਅਯੋਗ ਹੈ। ਜਨਹਿੱਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਅਯੋਗਤਾ, ਜੋ ਕਿ ਹੋਰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਹੋਵੇਗੀ, ਉਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ ਜਿਸ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

4. ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਸਦ ਜਾਂ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀਟ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਧਾਰਾ 102 ਜਾਂ ਧਾਰਾ 191 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਯੋਗ ਹੋਣ 'ਤੇ ਖਾਲੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਧਾਰਾ 102(1)(ਈ) ਜਾਂ ਧਾਰਾ 191(1)(ਈ) ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੇ ਗਏ ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਐਕਟ 1951 ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਯੋਗ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਸੀਟ ਖਾਲੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਬੀ ਆਰ ਕਪੂਰ ਬਨਾਮ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ

ਲੋਕ ਪ੍ਰਹਾਰੀ, ਇਸਦੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਐਸ.ਐਨ. ਸ਼ੁਕਲ ਬਨਾਮ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਭਾਰਤ [ਡਾ. ਡੀ.ਵਾਈ. ਚੰਦਰਚੂੜ, ਜੇ.]

ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 389 ਦੇ ਤਹਿਤ। ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਸਿਰਫ਼ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਅਮਲ 'ਤੇ ਹੀ ਰੋਕ ਲਗਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 102 ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ:

"102. (1) ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸੰਸਦ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਦਨ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਵਜੋਂ ਚੁਣੇ ਜਾਣ ਅਤੇ ਹੋਣ ਲਈ ਅਯੋਗ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ-

(ਏ) ਜੇਕਰ ਉਹ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅਧੀਨ ਲਾਭ ਦਾ ਕੋਈ ਅਹੁਦਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਦੇ ਧਾਰਕ ਨੂੰ ਅਯੋਗ ਨਾ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਫਤਰ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ;

(ਬੀ) ਜੇਕਰ ਉਹ ਦਿਮਾਗੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਸਮਰੱਥ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ;

(ਸੀ) ਜੇਕਰ ਉਹ ਨਾ-ਮੁਕਤ ਦਿਵਾਲੀਆ ਹੈ;

(ਡੀ) ਜੇਕਰ ਉਹ ਭਾਰਤ ਦਾ ਨਾਗਰਿਕ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਾਂ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਰਾਜ ਦੀ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਰਾਜ ਦੀ ਵਫ਼ਾਦਾਰੀ ਜਾਂ ਪਾਲਣਾ ਦੀ ਕਿਸੇ ਰਸੀਦ ਅਧੀਨ ਹੈ;

(ਈ) ਜੇਕਰ ਉਹ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਅਧੀਨ ਅਯੋਗ ਹੈ।

[ਵਿਆਖਿਆ। ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ] ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅਧੀਨ ਲਾਭ ਦਾ ਅਹੁਦਾ ਸੰਭਾਲਣ ਲਈ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਉਹ ਕੇਂਦਰ ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਰਾਜ ਲਈ ਮੰਤਰੀ ਹੈ। 2 [(2) ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਸੰਸਦ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਦਨ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਬਣਨ ਲਈ ਅਯੋਗ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਉਹ ਦਸਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਅਧੀਨ ਅਯੋਗ ਹੈ।]"

ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਆਰਟੀਕਲ 191 ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਜਾਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਮੈਂਬਰੀ ਲਈ ਸਮਾਨ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਅਯੋਗਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਐਕਟ 1951 ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਵਿੱਚ ਸੰਬੰਧਿਤ ਉਪਬੰਧ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ:

"8. ਕੁਝ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ 'ਤੇ ਅਯੋਗਤਾ।-

[(1) ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਵਿਅਕਤੀ-

(ਏ) ਧਾਰਾ 153ਏ (ਧਰਮ, ਨਸਲ, ਜਨਮ ਸਥਾਨ, ਨਿਵਾਸ ਸਥਾਨ, ਭਾਸ਼ਾ ਆਦਿ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਮੂਹਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਨੂੰ ਵਧਾਵਾ ਦੇਣ ਅਤੇ ਸਦਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਲਈ ਨੁਕਸਾਨਦੇਹ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦਾ ਜੁਰਮ) ਜਾਂ ਧਾਰਾ 171ਈ (ਰਿਸ਼ਵਤਖੋਰੀ ਦਾ ਅਪਰਾਧ) ਜਾਂ ਧਾਰਾ 171 ਐੱਫ (ਬੇਲੋੜੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਅਪਰਾਧ) 376 ਜਾਂ ਧਾਰਾ 376ਏ ਜਾਂ ਧਾਰਾ 376 ਬੀ ਜਾਂ ਧਾਰਾ 376 ਸੀ ਜਾਂ ਧਾਰਾ 376 ਡੀ (ਬਲਾਤਕਾਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਅਪਰਾਧ) ਜਾਂ ਧਾਰਾ 498ਏ (ਪਤੀ ਜਾਂ ਪਤੀ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਔਰਤ ਪ੍ਰਤੀ ਬੇਰਹਿਮੀ ਦਾ ਜੁਰਮ) ਜਾਂ ਧਾਰਾ 505 ਦੀ

ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਜਾਂ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਇੰਡੀਅਨ ਪੀਨਲ ਕੋਡ (1860 ਦਾ 45) ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੂਜਾ ਸਥਾਨ ਜਾਂ ਧਾਰਮਿਕ ਪੂਜਾ ਜਾਂ ਧਾਰਮਿਕ ਰਸਮਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਲੱਗੇ ਕਿਸੇ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਬਿਆਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਅਪਰਾਧ; ਜਾਂ

(ਬੀ) ਸਿਵਲ ਰਾਈਟਸ ਐਕਟ, 1955 (1955 ਦਾ 22), ਜੋ "ਛੂਤ-ਛਾਤ" ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਅਤੇ ਅਭਿਆਸ ਲਈ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਾਹਜਤਾ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ; ਜਾਂ (c) ਕਸਟਮ ਐਕਟ, 1962 (1962 ਦਾ 52) ਦੀ ਧਾਰਾ 11 (ਪ੍ਰਬੰਧਿਤ ਵਸਤੂਆਂ ਦੀ ਦਰਾਮਦ ਜਾਂ ਨਿਰਯਾਤ ਕਰਨ ਦਾ ਜੁਰਮ); ਜਾਂ

(ਡੀ) ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ (ਰੋਕਥਾਮ) ਐਕਟ, 1967 (37) ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 10 ਤੋਂ 12 (ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਹੋਣ ਦਾ ਜੁਰਮ, ਕਿਸੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੇ ਫੰਡਾਂ ਨਾਲ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਅਪਰਾਧ ਜਾਂ ਅਧਿਸੂਚਿਤ ਸਥਾਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਅਪਰਾਧ) ਜਾਂ

(ਈ) ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਮੁਦਰਾ (ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ) ਐਕਟ, 1973 (1973 ਦਾ 46); ਜਾਂ

(ਐੱਫ) ਨਾਰਕੋਟਿਕ ਡਰੱਗਜ਼ ਐਂਡ ਸਾਈਕੋਟ੍ਰੋਪਿਕ ਸਬਸਟੈਂਸ ਐਕਟ, 1985 (1985 ਦਾ 61); ਜਾਂ

(ਜੀ) ਅੱਤਵਾਦੀ ਅਤੇ ਵਿਘਨਕਾਰੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ (ਰੋਕਥਾਮ) ਐਕਟ, 1987 (1987 ਦਾ 28) ਦੀ ਧਾਰਾ 3 (ਅੱਤਵਾਦੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਕਰਨ ਦਾ ਜੁਰਮ) ਜਾਂ ਧਾਰਾ 4 (ਵਿਘਨਕਾਰੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਕਰਨ ਦਾ ਅਪਰਾਧ) ਜਾਂ

(ਐੱਚ) ਧਾਰਮਿਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ (ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ) ਐਕਟ, 1988 (1988 ਦਾ 41) ਦੀ ਧਾਰਾ 7 (ਧਾਰਾ 3 ਤੋਂ 6 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦਾ ਜੁਰਮ); ਜਾਂ

(i) ਧਾਰਾ 125 (ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਰਗਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਨੂੰ ਵਧਾਵਾ ਦੇਣ ਦਾ ਜੁਰਮ) ਜਾਂ ਧਾਰਾ 135 (ਪੋਲਿੰਗ ਸਟੇਸ਼ਨਾਂ ਤੋਂ ਬੈਲਟ ਪੇਪਰਾਂ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਦਾ ਜੁਰਮ) ਜਾਂ ਧਾਰਾ 135ਏ (ਬੂਥਾਂ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਦਾ ਜੁਰਮ) ਜਾਂ ਧਾਰਾ 136 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (2) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਏ) (ਕਿਸੇ ਵੀ ਧੋਖਾਧੜੀ ਜਾਂ ਧੋਖਾਧੜੀ ਨਾਲ ਕਾਗਜ਼ ਨਸ਼ਟ ਕਰਨ ਦਾ ਜੁਰਮ) ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ; 1 [ਜਾਂ]

(ਜੇ) ਪੂਜਾ ਸਥਾਨਾਂ (ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ) ਐਕਟ 1991 ਦੀ ਧਾਰਾ 6 (ਕਿਸੇ ਸਥਾਨ ਜਾਂ ਪੂਜਾ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਦਾ ਜੁਰਮ)], [ਜਾਂ]

(ਕੇ) ਧਾਰਾ 2 (ਭਾਰਤੀ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਝੰਡੇ ਜਾਂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਅਪਮਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਜੁਰਮ) ਜਾਂ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਨਮਾਨ ਦੇ ਅਪਮਾਨ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਐਕਟ, 1971 (1971 ਦਾ 69) ਦੀ ਧਾਰਾ 3 (ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਗੀਤ ਗਾਉਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਦਾ ਜੁਰਮ) 4 [ਜਾਂ];] [(1) ਕਾਨੂੰਨ 1971 (1971 ਦਾ 69) 4[ਜਾਂ]; 1988); ਜਾਂ

(ਐੱਮ) ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਰੋਕੂ ਐਕਟ, 1988 (1988 ਦਾ 49); ਜਾਂ

(ਐਨ) ਅੱਤਵਾਦ ਰੋਕੂ ਐਕਟ, 2002 (2002 ਦਾ 15),]

ਅਯੋਗ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਿੱਥੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਹੈ-

---

[1](2001) 7 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 231

(i) ਕੇਵਲ ਜੁਰਮਾਨਾ, ਅਜਿਹੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਛੇ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ;
(ii) ਅਜਿਹੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਕੈਦ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਰਿਹਾਈ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਛੇ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਹੋਰ ਮਿਆਦ ਲਈ ਅਯੋਗ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਣਾ ਜਾਰੀ ਰਹੇਗਾ।]
(2) ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਵਿਅਕਤੀ
(ਏ) ਜਮ੍ਹਾਖੋਰੀ ਜਾਂ ਮੁਨਾਫਾਖੋਰੀ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨ; ਜਾਂ
(ਬੀ) ਭੋਜਨ ਜਾਂ ਦਵਾਈਆਂ ਦੀ ਮਿਲਾਵਟ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨ; ਜਾਂ
(ਸੀ) ਦਾਜ ਰੋਕੂ ਕਾਨੂੰਨ, 6 [1961 (1961 ਦਾ 28);] ਦੇ ਕੋਈ ਵੀ ਉਪਬੰਧ, ਅਤੇ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਾ ਹੋਣ ਦੀ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ, ਅਜਿਹੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਅਯੋਗ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣਗੇ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਰਿਹਾਈ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਛੇ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਹੋਰ ਮਿਆਦ ਲਈ ਅਯੋਗ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣਗੇ।]
(3) ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਦੋ ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਦੀ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਿਅਕਤੀ [ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਜਾਂ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ] ਅਜਿਹੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਅਯੋਗ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਰਿਹਾਈ ਤੋਂ ਛੇ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਹੋਰ ਮਿਆਦ ਲਈ ਅਯੋਗ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ।]"

5. ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਜਾਂ ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਐਕਟ 1951 ਵਿੱਚ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਕੋਈ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲੀ ਜਾਂ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਪਿਛੇਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਗਏ ਸੰਸਦ ਜਾਂ ਲੇਵੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਜਾਂ ਸੰਸਦ ਦੀ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਖਾਲੀ ਥਾਂ। ਇਹ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਜਾਂ ਵਿਧਾਨਿਕ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ, ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਤਰੀਕ ਤੋਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਤੁਰੰਤ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਚੋਣ ਲੜਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸੰਭਾਵੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

6. ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਤਰਫ਼ੋਂ ਮਿਤੀ 10 ਅਪ੍ਰੈਲ, 2015 ਨੂੰ ਇੱਕ ਜਵਾਬੀ ਹਲਫ਼ਨਾਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ:
i) ਭਾਰਤ ਦਾ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਮੌਜੂਦਾ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦਾ ਹੈ;
ii) ਭਾਰਤ ਦੇ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ 13 ਅਕਤੂਬਰ 2015 ਨੂੰ ਹਦਾਇਤਾਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਰਾਜਾਂ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਿਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਵਾਲੇ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਢੁਕਵੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਸੰਸਦ ਜਾਂ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ

ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਸਪੀਕਰ ਜਾਂ ਸਦਨ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦੇ ਜਾਣ ਅਤੇ ਰਾਜ ਦੇ ਮੁੱਖ ਚੋਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਨਾਲ ਸੱਤ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ;

iii) ਲਿਲੀ ਥਾਮਸ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ 'ਤੇ ਇੱਕ ਆਟੋਮੈਟਿਕ ਅਯੋਗਤਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਦੇ ਉਪਾਅ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦੇਣ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਅਯੋਗਤਾ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰਨ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ 'ਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਸਟੇਅ ਅਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਅਯੋਗਤਾ ਨਾਲ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ; ਅਤੇ

iv) ਖਾਲੀ ਪਈ ਸੀਟ ਨੂੰ ਭਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ, ਧਾਰਾ 103 ਅਤੇ 192 ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਜਾਂ ਰਾਜਪਾਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਅਯੋਗਤਾ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਜਾਂ ਰਾਜਪਾਲ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪੀਵੀ ਨਰਸਿਮਹਾ ਰਾਓ ਬਨਾਮ ਰਾਜ (ਸੀਬੀਆਈ/ਐਸਪੀਈ)[3] ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਯੋਗਤਾ ਦਾ ਸਿਰਫ ਇੱਕ 'ਵਿਵਾਦਿਤ' ਸਵਾਲ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਜਾਂ ਰਾਜਪਾਲ ਕੋਲ ਭੇਜਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ।

7. ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੇ ਨਿਆਂ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਸਕੱਤਰ ਦੁਆਰਾ ਭਾਰਤ ਦੀ ਯੂਨੀਅਨ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਜਵਾਬੀ ਹਲਫ਼ਨਾਮੇ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਉਠਾਏ ਗਏ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਲਿਲੀ ਥਾਮਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਵੀ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਐਕਟ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਪਬੰਧ ਜਾਂ ਇਸਦੇ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ 'ਤੇ ਅਯੋਗਤਾ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਸਿਰਫ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ।

8. ਪਹਿਲੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਜਵਾਬੀ ਹਲਫਨਾਮੇ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ 20 ਫਰਵਰੀ 2017 ਨੂੰ ਇੱਕ ਜਵਾਬ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ:

i) ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਇੱਕ ਮੌਜੂਦਾ ਵਿਧਾਇਕ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਨਾਲ ਤੁਰੰਤ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਸਕੱਤਰੇਤ ਦੁਆਰਾ ਅਯੋਗਤਾ ਅਤੇ ਸੀਟ ਦੀ ਖਾਲੀ ਥਾਂ ਬਾਰੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ; ਅਤੇ

---

[2](2013) 7 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 653

[3](1998) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 626

ਲੋਕ ਪ੍ਰਹਾਰੀ, ਇਸਦੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਐਸ.ਐਨ. ਸ਼ੁਕਲ ਬਨਾਮ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਭਾਰਤ [ਡਾ. ਡੀ.ਵਾਈ. ਚੰਦਰਚੂੜ, ਜੇ.]

i) ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 101(3)(2) ਅਤੇ ਅਨੁਛੇਦ 190(3)(a) ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਉਪਬੰਧ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਸੀਟ ਦੀ ਖਾਲੀ ਥਾਂ ਬਾਰੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੀ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸੀਟ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ 'ਤੇ ਖਾਲੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।
9. ਦੂਜੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਜਵਾਬੀ ਹਲਫ਼ਨਾਮੇ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ 10 ਨਵੰਬਰ 2017 ਨੂੰ ਇੱਕ ਪੁਨਰ-ਜਵਾਬ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਦੱਸਤਾ ਦੀ ਮੁੜ ਸੁਰਜੀਤੀ, ਸਜ਼ਾਯਾਫ਼ਤਾ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰਾਂ/ਵਿਧਾਇਕਾਂ/ਐਮ.ਐਲ.ਸੀਜ਼ ਨੂੰ ਅਪੀਲੀ/ਵਿਧਾਇਕਾਂ/ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਫਲੱਡ ਗੇਟ ਖੋਲੇਗਾ। ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਐਕਟ 1951 ਦੀ ਧਾਰਾ 8(4)।
10. ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਫ਼ੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ, 1973 ਦੀ ਧਾਰਾ 389 ਧਾਰਾ, ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿਸੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਅਪੀਲ ਲੰਬਿਤ ਹੈ।
ਸੈਕਸ਼ਨ 389 ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ:
"ਅਪੀਲ ਪੈਂਡਿੰਗ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਮੁਅੱਤਲੀ; ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਈ।
(1) ਕਿਸੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ, ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਲਈ, ਹੁਕਮ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਜ਼ਾ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ, ਜੇਕਰ ਉਹ ਕੈਦ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ, ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਖੁਦ ਦੇ ਬਾਂਡ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।
(2) ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।
(3) ਜਿੱਥੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਉਸਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅਪੀਲ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ ਕਰੇਗੀ, -
(i) ਜਿੱਥੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ, ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਾਂ
(ii) ਜਿੱਥੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਜ਼ਮਾਨਤਯੋਗ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਹ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਹੈ, ਹੁਕਮ ਦਿਓ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਜ਼ਮਾਨਤ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਖਾਸ ਕਾਰਨ ਨਾ ਹੋਣ, ਅਜਿਹੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਜੋ ਅਪੀਲ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫੀ ਸਮਾਂ ਦੇਵੇਗਾ; ਅਤੇ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ, ਜਿੰਨਾ ਚਿਰ ਉਹ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।
(4) ਜਦੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਆਖਰਕਾਰ ਇੱਕ ਮਿਆਦ ਲਈ ਕੈਦ ਜਾਂ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਜਿਸ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰਿਹਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਮਿਆਦ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਲਈ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕਾਰਨਾਂ ਲਈ ਕਿ ਸਜ਼ਾ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਰਾਮਾ ਨਾਰੰਗ ਬਨਾਮ ਰਮੇਸ਼ ਨਾਰੰਗ[5] ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਕਿ ਕੀ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਧਾਰਾ 389 (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜ਼ਾਬਤਾ ਫੌਜਦਾਰੀ ਜ਼ਾਬਤਾ, 1973 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਰ ਕੁਝ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਸੀਮਤ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਅਧੀਨ ਅਯੋਗਤਾ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਅਜਿਹੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਧਾਰਾ 389 (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਬੁਲਾਉਣ ਦੀ ਵੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ:

"19. ਇਹ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਲੈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 389(1) ਦਾ ਘੇਰਾ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਤੱਕ ਵਧਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਕੰਪਨੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 267 ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੀ ਕਿਸਮ ਦੀ ਕੁਝ ਅਯੋਗਤਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਧਾਰਾ 38 ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਦੇਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 374 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਸੰਹਿਤਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਹੁਕਮ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਸੁਤੰਤਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਇਹ ਧਾਰਾ 3 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣਾ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਸਾਨੂੰ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 389(1) 'ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੱਕ ਨਾ ਵਧਾਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦਾ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਤੁਰੰਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੁੱਦਾ ਪਿਛੋਕੜ ਵੱਲ ਮੁੜ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅੰਦਰੂਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਜੇਕਰ ਕੋਡ 3 (ਕੋਡ 1) ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਵਿੱਚ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਪਾਈ ਗਈ ਸੀ।"

11. ਨਵਜੋਤ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ [6] ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਦੋ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ 'ਤੇ ਰੋਕ ਇੱਕ ਅਪਵਾਦ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਕਿਸੇ ਦੁਰਲੱਭ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਧਿਆਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਤੀਜਿਆਂ ਵੱਲ ਖਿੱਚਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਨਾ ਜਾਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ:

“ਇਸ ਲਈ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਸਟੇਅ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਪਰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਧਿਆਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਤੀਜਿਆਂ ਵੱਲ ਖਿੱਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸਜ਼ਾ 'ਤੇ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਲਗਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਧਿਆਨ ਉਨ੍ਹਾਂ

---

[5](1995) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 513

[6] ਏਆਈਆਰ 2007 ਐਸਸੀ 1003

ਖਾਸ ਨਤੀਜਿਆਂ ਵੱਲ ਨਹੀਂ ਖਿੱਚਿਆ ਜਾਂਦਾ ਜੋ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਆਉਣਗੇ, ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਵਿਅਕਤੀ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਕੇਸ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦੁਰਲੱਭ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।"

12. ਉਪਰੋਕਤ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਰਵੀਕਾਂਤ ਐਸ ਪਾਟਿਲ ਬਨਾਮ ਸਰਵਭੂਮਾ ਐਸ ਬਗਾਲੀ' ਵਿੱਚ ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੁਹਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ। ਰਾਮਾ ਨਾਰੰਗ ਬਨਾਮ ਰਮੇਸ਼ ਨਾਰੰਗ (ਸੁਪਰਾ), ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਏ. ਜਗਨਾਥਨ, ਕੇ.ਸੀ. ਸਰੀਨ ਬਨਾਮ ਸੀਬੀਆਈ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, ਬੀ.ਆਰ. ਕਪੂਰ ਬਨਾਮ ਸਟੇਟ ਆਫ ਟੀ.ਐਨ. (ਸੁਪਰਾ) ਅਤੇ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਗਜਾਨਨ। 10 ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ:-

"ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ 'ਤੇ ਸਟੇਅ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਹੁਕਮ ਨਿਯਮ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦੁਰਲੱਭ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਹਾਰਾ ਲੈਣ ਲਈ ਇੱਕ ਅਪਵਾਦ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣਾ ਜਾਰੀ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਜਿੱਥੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ 'ਤੇ ਸਟੇਅ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਮਿਤੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਸਟੇਅ ਦੀ ਮਿਤੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਸਜ਼ਾ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦ ਹੈ, ਪਰ ਜਿੱਥੇ ਤੱਕ ਇਹ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ 'ਤੇ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਲਗਾਈ ਗਈ ਸੀ, ਤਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਚੋਣ ਲੜਨ ਲਈ ਅਯੋਗ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਅਮਲ 'ਤੇ ਰੋਕ ਦੇ ਉਲਟ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੀ ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਅਯੋਗਤਾ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ।"

13. ਲਿਲੀ ਥਾਮਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ, ਇਹ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਧਾਰਾ 8(4) ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ, ਸੰਸਦ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਜਾਂ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਉਪਾਅ ਦੇ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਪੇਸ਼ਗੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦਿਆਂ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ (ਰਵੀ ਕਾਂਤ ਪਾਟਿਲ (ਸੁਪਰਾ) 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਿਆਂ):

"ਉਪਰੋਕਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਦਲੀਲ ਉਠਾਈ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ

---

[7](2007) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 673

[8](1996) 5 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 329

[9](2001) 6 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 584

[10](2003) 12 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 432

8 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਚੋਣ ਲੜਨ ਤੋਂ ਅਯੋਗ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਨੂੰ ਦੰਡ ਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 366 ਅਤੇ 376 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ-3 ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਅਯੋਗਤਾ ਦਾ ਕੰਮ ਬੰਦ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸਲਈ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਦੀਆਂ ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ (1), (2) ਜਾਂ (3) ਅਧੀਨ ਅਯੋਗਤਾ ਕੋਡ 8 ਦੀ ਧਾਰਾ 389 ਜਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ।

14. ਇਹਨਾਂ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੇ ਅਪੀਲ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਸਜ਼ਾ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਉਣ ਵਾਲੇ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ 'ਤੇ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 389 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ 'ਤੇ, ਧਾਰਾ 8 ਅਧੀਨ ਅਯੋਗਤਾ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ। ਰਵੀਕਾਂਤ ਪਾਟਿਲ ਅਤੇ ਲਿਲੀ ਥਾਮਸ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਰਾਮਾ ਨਾਰੰਗ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ, ਇੱਕ ਢੁਕਵੇਂ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਧਾਰਾ 389 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਦ੍ਰਿੜਤਾ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਇੱਕ ਅਪਵਾਦ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਉਸ ਨਤੀਜੇ ਬਾਰੇ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਨਿਕਲੇਗਾ ਜੇਕਰ ਸਜ਼ਾ 'ਤੇ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਲਗਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ 'ਤੇ, ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਐਕਟ 1951 ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਦੀਆਂ ਉਪ ਧਾਰਾਵਾਂ 1, 2 ਅਤੇ 3 ਅਧੀਨ ਅਯੋਗਤਾ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ। ਆਰਟੀਕਲ 102(1)(ਈ) ਅਤੇ ਆਰਟੀਕਲ 191(1)(ਈ) ਦੇ ਤਹਿਤ, ਅਯੋਗਤਾ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਇਸਦੇ ਅਧੀਨ ਚਲਦੀ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 8 ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਧੀਨ ਅਯੋਗਤਾ ਸੂਚੀਬੱਧ ਅਪਰਾਧਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਅਪੀਲ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ 'ਤੇ, ਅਯੋਗਤਾ ਜੋ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਜਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਰਾਮਾ ਨਾਰੰਗ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਇਕਸਾਰ ਬਿਆਨ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿਚ, ਇਹ ਦਰਜ ਕਰਨ ਵਿਚ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 389 ਅਧੀਨ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸ਼ਕਤੀ ਵਿਚ, ਕਿਸੇ ਉਚਿਤ ਕੇਸ ਵਿਚ, ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਅਸਮਰੱਥ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਯੋਗਤਾ, ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਉਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕੰਮ ਕਰੇਗੀ।

ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਨਿਯਤ ਅਥਾਰਟੀ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸਥਿਰ ਜਾਂ ਫਜ਼ੂਲ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਸਜ਼ਾ ਗੰਭੀਰ ਪੱਖਪਾਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਬਣਦੀ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਲਿਲੀ ਥਾਮਸ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ

ਪੰਨਾ 673 'ਤੇ [11]ਆਈ.ਡੀ

ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਨਾਲ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 8 ਦੀਆਂ ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ 1, 2 ਅਤੇ 3 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਅਯੋਗਤਾ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਭੁਗਤਣ ਤੋਂ ਰਾਹਤ ਮਿਲੇਗੀ।

15. ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਉਸ ਰਾਹਤ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਜੋ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਧਾਰਾ 5 ਵਿੱਚ ਮੰਗੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਨਿਆਂ ਵਿਭਾਗ, ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਮੰਤਰਾਲੇ, ਦੂਜੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਵਿੱਚ ਸਕੱਤਰ ਦੁਆਰਾ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਧਾਰਾ 5 ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦੀ ਹੈ:
"5. ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰ. 2 ਨੂੰ ਮੰਦਾਮਸ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰਿੱਟ, ਆਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰੋ-
(i) ਸਾਰੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦੇ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਜਨਰਲ/ਰਜਿਸਟਰਾਰਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸਾਰੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਤੇ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜਾਂ ਨੂੰ ਢੁਕਵੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਸਰਕੂਲਰ ਜਾਰੀ ਕਰੋ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 102/191 ਅਧੀਨ ਮੌਜੂਦਾ ਐਮਪੀ/ਐਮਐਲਏ/ਐਮਐਲਸੀ ਦੀ ਅਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀਆਂ 2 ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਾਪੀਆਂ ਰਾਜ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਏ ਜਾਣ ਤੋਂ 4 ਘੰਟਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ-ਅੰਦਰ ਉਪਲਬੱਧ ਹੋਣ ਤੱਕ ਉਪਲਬੱਧ ਕਰਵਾਈਆਂ ਜਾਣ। ਸਬੰਧਤ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ,

(ii) ਰਾਜਾਂ/ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਿਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟਾਂ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਸਪੀਡ ਪੋਸਟ/ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮੈਸੇਂਜਰ ਦੁਆਰਾ ਸਜ਼ਾ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਇੱਕ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਾਪੀ ਰਾਜ ਦੇ ਮੁੱਖ ਚੋਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਭੇਜਣ ਲਈ ਢੁਕਵੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਸਰਕੂਲਰ ਜਾਰੀ ਕਰੋ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਾਪੀ ਸਕੱਤਰ ਜਨਰਲ/ਸਬੰਧਤ ਸਭਾ ਦੇ ਸਕੱਤਰ/ਸਬੰਧਤ ਸਭਾ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਨੂੰ ਭੇਜੋ। ਸਭਾ/ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ/ਵਿਧਾਨ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ।"

16. ਨਿਆਂ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਵੱਲੋਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦੇ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਜਨਰਲ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਈ-ਕੋਰਟ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸਾਰੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਰਣੇ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਾਪੀਆਂ ਇੱਕ ਸੁਚਾਰੂ ਢੰਗ ਨਾਲ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਭਾਰਤੀ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਹਲਫ਼ਨਾਮਾ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ 13 ਅਕਤੂਬਰ 2015 ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਹਦਾਇਤਾਂ ਜਾਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸਪੀਕਰ ਜਾਂ ਚੇਅਰਮੈਨ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕਦਮ ਚੁੱਕੇ ਜਾਣ ਕਿਉਂਕਿ ਮਾਮਲਾ ਸਦਨ ਦਾ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਰਾਜ ਦੇ ਮੁੱਖ ਚੋਣ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਹੋਣ ਦੇ ਸੱਤ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦਾ ਹੁਕਮ। ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਢੁਕਵੇਂ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ।

17. ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਖਾਰਜ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ। ਲੰਬਿਤ ਅਰਜ਼ੀ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਉਸੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਲਾਗਤਾਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

ਅੰਕਿਤ ਗਿਆਨ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ।

<u>ਡਿਸਕਲੇਮਰ :-</u> ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਦਿਵਾਕਰ ਜੋਤੀ ਐਡਵੋਕੇਟ